

BOLESŁAW BŁASZCZUK

ur. 1928; Średni Łan

Miejsce i czas wydarzeń	Sawin, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt Tajne nauczanie. Cisi bohaterowie, Pruss, Piotr, Gindrych, Petronela

Prowadzenie tajnych kompletów było poleceniem służbowym

To już druga rozmowa w styczniu i Pruss mówi, że przyjął taką postawę służbową, już jako przedstawiciel komendy obwodu chełmskiego. Jestem członkiem ruchu oporu, jestem żołnierzem, a żołnierza obowiązuje dyscyplina, on już dał mi do zrozumienia, że: „Ty będziesz to prowadził, musisz prowadzić. Innego wyjścia nie ma, co najmniej na razie”. Wyczułem, że to takie polecenie służbowe, i to polecenie służbowe więcej zadziało niż moje własne przekonanie, bo przekonanie własne mówiło mi, że ja jeszcze nie nadaję się do prowadzenia lekcji, że nie nadaję się być nauczycielem. No gdzie taki młody? No drugie półrocze szesnastego roku życia. Dzisiaj to wielu ludzi sobie nie wyobraża, żeby mógł być taki smarkacz nauczycielem. Ja tam też siebie nie nazywałem nauczycielem i prosiłem, żeby nikt mnie nie nazywał nauczycielem.

W swoim komplecie wszystkie przedmioty uczyłem. Śpiewu na przykład, z nutami się zetknąłem i tylko bardzo proste nuty mogłem odczytywać i z dziećmi śpiewać, ale więcej ze słyszenia. Przedwojenną encyklopedię mieliśmy, dużo pomagała. Był właśnie taki duży słownik języka polskiego, po wojnie był przedrukowany, i też po wojnie korzystaliśmy z niego. To mi bardzo pomagało. No, pierwsza moja lekcja - jest Pruss na pierwszej, ja do niego: „Panie wizytatorze” –bo tak mi się to przyjęło od nauczycieli, bo tak się do niego zwracali. Ja go bardzo wysoko ceniłem i do dziś cenię wysoko, pomimo że później staliśmy się kolegami. To bardzo wartościowy człowiek był, dzisiaj może trochę niedoceniony. No i pierwszy raz wizytuje mnie Piotr Pruss i pani Gindrych, dyrektorka. Chyba on ją zaprosił specjalnie. No i taki zwyczaj jest, że najpierw nauczyciel ocenia swoją lekcję. A ja swoją lekcję oceniłem, że nieudana, że nic z tego nie wyjdzie, że ja jeszcze nie nadaję się. I taki jestem załamany, bo tą taką chorobę podstawową miałem, że chciałem przekazywać to, co ja zdobywałem z programu gimnazjum, a to przecież jest klasa czwarta, bo piąta przyszła dopiero po aresztowaniu. I czuję, że dzieci nie wiedzą, co ja mówię. Tam było kilkanaście dzieci. Mówię: „Sami widzieliście, jak mi to wyszło.” A Piotr mówi:

„Całkiem dobrze wyszło –i tak poważnie w oczy mi patrzy. –Całkiem dobrze ci wyszło” Ciężko było, ale później już dobrze wychodziło. „Na początku zawsze tak jest’. I tak mi głośno to [powiedział], aż Gindrich [mówi], żeby nie krzyczał tak głośno, bo to trzeba ciszej: „Jesteśmy nielegalni, ciszej.”Bo tak już tym głosem chciał mnie przekonać, że to na początku tak jest, na początku takie błędy się popełnia, ale żeby zdobyć doświadczenie, no to trzeba pracować, to trzeba uczyć. No i ta jego energia, to jakby polecenie urzędowe –przecież on reprezentował naszą nielegalną władzę polską, podziemną Polskę reprezentował, więc musiałem się z jego zdaniem liczyć. Rad, nie rad –zgodziłem się. W lutym to aresztowanie, przerwa, nie wiadomo jak się skończy, ale dobrze się skończyło, chociaż poturbowany byłem niesamowicie. Tak z miesiąc do siebie dochodziłem, no ale coraz lepiej. Później przyszedł nie tylko Pruss, ale przyszła też Gindrich i przyszedł Jaworski, ten polonista słynny. Jaworski zabrał głos i bardzo mnie pochwalił za to, co dobrze, a za to co źle, to wcale nie krytykował, ale mówi: „To z każdym tak jest’. Czyli jakby powtórzył Prussa to zdanie, że na początku zawsze tak jest. Chciał powiedzieć, że on też tak na początku miał. Ja mówię: „No, ale dzisiaj pan profesor wspaniale to prowadzi, i żebym chociaż w połowie ja mógł tak prowadzić, jak pan profesor’. - „Będiesz, będziesz, nie tylko w połowie.”Później w liceum pedagogicznym on to pamiętał, taką pamięć miał. No i przypominał to. Była nawet w klasie troszeczkę taka dyskusja, chociaż po wojnie był zwyczaj, żeby nie bardzo mówić o tym, co się robiło w czasie okupacji. Czy dobrze, czy źle, czy po stronie tych, czy po stronie tych.

Data i miejsce nagrania	2018-06-21
Rozmawiał/a	Piotr Lasota
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"